

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli den 11 Mars 1881, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående anvisande af erforderliga medel för genomförande af Medelpads fögderis delning i två fögderier; Gifven Stockholms Slott den 28 Januari 1881.

Medelpads fögderi af Vesternorrlands län omfattar för närvarande hela provinsen Medelpad med en areal af 61,96 kvadratmil. Det område, som tillhör fögderiet, är fördeladt på två domsagor, Medelpads Vestra och Östra, samt i 9 särskilda länsmansdistrikt.

Redan uti en den 25 Juli 1877 afgifven underdånig skrifvelse har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län framhållit nödvändigheten af ifrågavarande fögderis delning i två fögderier och i sådant afseende åberopat ett af kronofogden i fögderiet A. A. Hagman afgifvet, handlingarne bifogadt memorial, hvaruti anförts:

att folkmängden inom fögderiet från år 1856 till år 1876 eller på 20 år ökats från 30,816 personer till 49,649 personer eller med minst 19,000 personer;

att i specialräkningen redovisad uppbörd under samma tid vuxit

från år 1856	30,816 kronor
till år 1876	250,905 ”

att förteckningen å handräckningar och inhibitioner utvisade en tillväxt från

år 1856	85 restskyldige
till år 1876	1,781 ”

att ankomna och diariesförda tjänsteskrivelser utgjorde
 år 1856 235 och
 år 1876 903;

att för verkställighet inlemnade exekutorial utgjort
 år 1856 220 och
 år 1876 868;

samt att endast under år 1876 inkommit 1,387 skuldfordringsutslag, hvarförutom rester å kommunalutskylder och prestlöner numera vore på indrifning af kronofogden beroende.

I fråga om det nuvarande fögderiets fördelning mellan de båda nya fögderierna hade kronofogden Hagman framlagt två alternativ. Enligt det ena skulle delningen ske efter de båda stora floddalar, Ljungans och Indalselven, som genomskära provinsen. Enligt det andra skulle vid fögderiindelningen följas samma grunder, som blifvit iakttagna uti ett redan då framlagdt förslag till delning af dåvarande Medelpads domsaga i tvenne nya domsagor, Medelpads vestra och Medelpads östra, samt således de nya fögderierna komma att till sina områden sammanfalla med de blifvande nya domsagorna.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har för sin del förordat det senare alternativet och derjemte yttrat att, äfven oberoende af domsagedelningen, en delning af fögderiet vore af högsta behof påkallad, enär *en* kronofogde omöjligen kunde medhinna att på tillbörligt sätt sköta fögderigöromålen, hvilket förhållande vunne ökad betydelse i den mån folkmängden och den industriella verksamheten genom jernvägsbyggnaderna inom provinsen tilltog.

Enligt det af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordade förslaget skulle fögderiet delas i

Vestra fögderiet (motsvarande vestra domsagan) med följande åtta socknar och fem länsmansdistrikt, nemligen:

	Mantal.	Folkmängd enligt 1876 års mantals- längd.	Areal qva- dratref.	
Tuna socken.....	32 ²⁹ / ₉₆	2,936	241,125	} Tuna länsmansdistrikt.
Attmars socken	27 ⁷¹ / ₂₈₈	2,737	432,281	
Stöde d:o	28 ⁴³¹ / ₅₇₆	3,660	754,930	Stöde d:o
Torps d:o	42 ¹³ / ₃₂	6,482	1,304,968	Torps d:o
Borgsjö d:o	28 ²⁹ / ₃₈₄	3,586	1,125,633	} Borgsjö d:o
Hafverö d:o	12 ¹²⁵ / ₁₉₂	1,183	920,848	
Selångers d:o	31 ⁹⁷ / ₁₉₂	1,745	144,861	} Selångers d:o
Sättna d:o	16 ⁵ / ₁₉₂	1,867	235,161	
Summa	218 ¹¹⁰⁷ / ₁₁₅₂	24,196	5,159,807	

och Östra fögderiet (motsvarande östra domsagan) med följande tio socknar och fyra länsmansdistrikt, nemligen:

	Mantal.	Folkmängd.	Areal qva- dratref.	
Indals socken	27 ²¹ / ₆₄	2,478	357,571	Indals länsmansdistrikt
Lidens d:o	17 ³⁵ / ₁₉₂	2,037	773,265	
Holms d:o	5 ⁷ / ₄₈	1,109	329,924	
Sköns d:o	30 ⁹¹ / ₉₆	5,010	51,503	
Alnö d:o	20 ¹³ / ₃₂	2,002	75,751	Sköns d:o
Timrå d:o	24 ¹³ / ₄₈	2,431	105,790	
Ljustorpsd:o	32 ³²⁰³ / ₇₂₀₀	2,302	554,064	Ljustorps d:o
Hässjö d:o	24 ⁵ / ₆₄	2,580	180,449	
Tynderö d:o	10 ⁹⁷ / ₁₉₂	1,170	59,102	Njurunda d:o
Njurundad:o	48 ³ / ₁₆	4,334	382,631	
Summa	240 ¹⁷⁸⁹ / ₃₆₀₀	25,453	2,870,050	

Öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes framställning hafva Kammarkollegium och Statskontoret den 8 December 1877 afgifvit utlåtande och dervid öfverlemnadt särskilda, i vederbörande provinskontor upprättade tabeller, utvisande bland annat, att Medelpads fögderi vore det folkrikaste icke blott inom Västernorrlands utan äfven inom de öfriga norrländska länen, samt att folkmängden derstädes med 14,434 personer öfverstege medeltalet af folkmängden för länets fögderier, ett öfverskott så betydligt, att det ensamt motsvarade nära 43 procent af denna medelfolkmängd och uppginge ända till 65 procent af folknúmerären i Södra Ångermanlands öfre fögderi. På grund häraf samt af hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i ämnet anført hafva Kammarkollegium och Statskontoret, jemte åberopande af de talande siffror, med hvilka kronofogden Hagman uti sitt ofvanberörda memorial redogjort för kronofogdegöromålen inom fögderiet i underdånighet hemställt, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes framställning om delning af Medelpads fögderi i öfverensstämmelse med den nya delningen af domsagan måtte i nåder bifallas.

Sedan 1878 års Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, anvisat medel för genomförande af Medelpads domsagas delning, har densamma, såsom ofvan redan blifvit antydt, numera enligt Kongl. Maj:ts beslut den 18 Maj 1878 trädt i verket. Under åberopande häraf har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Västernorrlands län i underdånig skrifvelse af den 27 September 1880

förnyat sin framställning om Medelpads fögderis delning i öfverensstämmelse med de nya domsagorna samt dervid anført, att kronofogden i fögderiet under de senare åren varit så öfverhopad af göromål, att desamma, oaktadt den nuvarande tjensteinnehafvarens, kronofogden Hagmans, skicklighet och ovanliga arbetsförmåga, icke kunnat handläggas med den ordning och noggrannhet, som erfordrats, hvarföre ock Hagman för fullgörande af åtskilliga göromål beträffande såväl uppbördsverket som utmätningstväsendet, hvilka måst uppskjutas för handläggning af de ständigt sig ökande löpande ärendena, sökt och erhållit tjenstledighet från en del af sina göremål under viss tid.

Då, enligt af Statistiska Centralbyrån meddelad uppgift, folkmängden i Medelpads fögderi vid 1879 års slut utgjorde 56,207 personer och således de af fögderiets folkrikhet föranledda missförhållanden, som af vederbörande myndigheter framhållits i deras ofvan omförmälda yttranden numera ytterligare tillväxt, finner Kongl. Maj:t, på grund häraf och af hvad i öfrigt i ärendet anförts, en delning af Medelpads nuvarande fögderi i två fögderier vara af behovet påkallad, äfvensom att delningen bör på det sätt genomföras, att de nya fögderierna sammanfalla med de nya domsagorna.

För verkställande af denna delning fordras emellertid inrättande af en ny kronofogde- och en ny häradsskrifvarettjänst; men som fråga blifvit väckt och är på Kongl. Maj:ts pröfning beroende om förändring af fögderiindelningen inom Kopparbergs län, hvarigenom Sätters läns fögderi skulle förenas med angränsande fögderier och fögderiernas inom länet antal minskas från 7 till 6, så skulle, derest den kronofogde- och den häradsskrifvarelön, som derigenom blefve tillgängliga, få användas för de båda nya fögderitjänsterna inom Vesternorrlands län, någon ökad utgift för statsverket genom dessa tjänsters inrättande icke blifva behöflig.

Kongl. Maj:t vill derföre härmed föreslå Riksdagen att, derest Kongl. Maj:t beslutar indragning af Sätters läns fögderi inom Kopparbergs län, de till kronofogde och till häradsskrifvare inom samma fögderi anvisade aflöningsbelopp må få användas till aflönande af motsvarande tjänstemän inom ett af de föreslagna nya fögderierna i Medelpad.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

• OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 28 Januari 1881.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE;

Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD;

Statsråden: LOVÉN,

VON STEYERN,

Friherre VON OTTER,

TAUBE,

HEDERSTIERNA,

HAMMARSKJÖLD,

RICHERT och

THEMPTANDER.

Departementschefen, Statsrådet Hederstierna anmälde härefter:

5:o.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Vesternorrlands län uti underdånig skrifvelse den 25 Juli 1877 gjorda framställning om Medelpads fögderis delning i två fögderier; i anledning hvaraf Kammarkollegium och Statskontoret den 8 December samma år afgifvit infordradt underdånigt utlåtande; hvarefter och sedan 1878 års Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga proposition, anvisat medel för genomförande af dåvarande Medelpads domsagas delning i två nya domsagor, Medelpads vestra och Medelpads östra, samt denna delning enligt Kongl. Maj:ts beslut den 18 Maj 1878 träd i verket, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i skrifvelse af den 27 September 1880 förnyat sin underdåniga framställning om Medelpads fögderis delning i öfverensstämmelse med de nya domsagorna.

Efter att hafva redogjort för hvad i ärendet förekommit, yttrade föredragande Departementschefen:

“Då, enligt af Statistiska Centralbyrån meddelad uppgift, folkmängden i Medelpads fögderi vid 1879 års slut utgjorde 56,207 personer och således de af fögderiets folkrikhet föranledda missförhållanden, som af vederbörande myndigheter framhållits i deras ofvan omförmälda yttranden, numera ytterligare tillväxt, anser jag på grund häraf och af hvad i öfrigt i ärendet anförts en delning af Medelpads nuvarande fögderi i två fögderier vara af behovet påkallad, äfvensom att delningen bör på det sätt genomföras, att de nya fögderierna sammanfalla med de nya domsagorna. För verkställande af denna delning fordras emellertid inrättande af en ny kronofogde- och en ny häradsskrifvaretjänst; men som fråga blifvit väckt och är på Eders Kongl. Maj:ts pröfning beroende om förändring af fögderiindelningen inom Kopparbergs län, hvarigenom Sätters läns fögderi skulle förenas med angränsande fögderier och fögderiernas inom länet antal minskas från 7 till 6, så skulle derest den kronofogde- och häradsskrifvarelön, som derigenom blifva tillgängliga, finge användas för de båda nya fögderitjänsterna inom Vesternorrlands län, någon ökad utgift för statsverket genom dessa tjänsters inrättande icke blifva behöflig;

och får jag med anledning deraf i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, derest Eders Kongl. Maj:t beslutar indragning af Sätters läns fögderi inom Kopparbergs län, de till kronofogde och till häradsskrifvare inom samma fögderi anvisade aflöningsbelopp må få användas till aflönande af motsvarande tjänstemän inom ett af de föreslagna nya fögderierna i Medelpad.“

Till denna af Statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall och befalde, att proposition skulle till Riksdagen aflåtas af det innehåll, som bilagan A. till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

A. Wennberg.